

T Á R C Z A.

KATONA JÓZSEF EMLÉKEZETE.

10 arannyal jutalmazott pályamű *).

Bánk bán írója! nagyhirű nevednek
 Dicsfénye a homályon átragyog;
 Mig egy szülötte él csak nemzetednek,
 Tanúja lenni az mindenha fog;
 S ha tán a pártok irtó vésze áthajt
 E nemzet ezredéves életén,
 Kimélve léssz — műved fölötté áll majd —
 Nem lel meg a mulandóság terén.

Megirtad tenmagad, mi túlvilágra,
 Öröklő létre szól, az üdvlapot;
 Művedben a halhatlanság csirája,
 Söt zöldelő babérja, lombja ott.
 Nem kell előbb neked még szedni azt; de
 A kész füzért fejedre tűzheted —
 Onnét szerénykedőn ne tépd s szakaszd le.
 Egy nemzet adja azt, dicső! neked.

Egy nemzet életét rajzolja hősöd,
 Midőn küzdelmeit beszéli el;
 Velőketrázó, oly hatalmas ősid
 Ajkán a szó — azt átérezni kell!
Honát, becsületét úgy félti, őrzi,
 Nehogy szenyezze bár parányi folt;
 S ha tán veszély, ármányok örve körzi,
 Vért, éltet értök oly készséggel ont!

„Vagy összetett kezekkel várakoztok,
 Hogy majd helyettünk ott a sors mivel,“ **)
 Hol tenni kell, s ha bátran tenni fogtok,
 A nemzet szebb jövője létre kel?!
 A hon s szabadság hosszú életére
 Törekve buzgón, egyre készen áll;
 E szókra pezsdül, lángol szive vére,
 S a szent föltámadásra égve vár.

De a remény csalékony; mert mosolygva
 Tekint reánk, mig gyilkos karja öl;
 A trónt s királyi nőt dicsfény ragyogja
 Körül a sarzolt nép könyüiből!
 „Kihúzta akkor a szegény magyarnak
 Kezéből a kenyért az idegen;“
 Elorzá ősi szent jogát s a honnak
 Savát-javát bitorlá büntelen’.

S ha szól a honfi méltó bánatában,
 Elnémította ajkát a bakó;
 Nyomor s inség a pórnak kunyhájában,
 Leroskadtt vállain sarz és adó;

„Ök játszanak szünetlen és zabálnak,
 Vadászni — csak titok mond ily szavat —
 Szép földeinkből berkeket csinálnak,
 Hová nekünk belépni sem szabad.“

„S ha egy beteg nő- vagy szegény gyer’eknek
 Lesújtunk egy hitvány galambfiat,
 Nincs egy csöpp irgalom, tüstént kikötnek,
 S biránk lesz az, ki rablott százakat“ . . .
 Csak egy vonást még! s kész a mű : reája
 A nőérényt lehelli a művész,
 Melyet hálóba ejt a bíbor csábja —
 Halálhozó lesz rá e szörnyű vész!

Hálóba, tórbe ejti szép Melindát,
 A bán nejét s a hős becsületét;
 Ki mig bejárta hűn a hon határát,
 Az átkos kéjencz üdvét tépte szét . . .
 Ekkép volt hajdanán, Bánk bán korába’,
 A büszke nőkirálynak ez műve;
 Föllázadt vére, és lesujta rája —
 Nem ő! de isten büntető keze. —

Igy rajzolás, dicső, a kort s a multnak
 Vérlázítóan aljas tetteit;
 A korra éjszín századok borultak,
 De lelked földeríté bűneit;
 S a jóserővel áldott költő-lélek
 Átláta a jövő homályain —
 Az őskorból valók e zordon képek;
 De más lebeg azok vonásain.

A jósigében s ihletés dalában
 Mi rád, a költő-jórsra ismerünk;
 S ha meg nem értetél korod szakában,
 Te lettél Bánk bánoddal mesterünk.
 A mester méltó a diszes babérna,
 Mely érdemül körítse homlokát;
 Im azt lerakja most a csendes sírra
 Szülötte-földed — ő oly büszke rád.

S midőn sirodra emlék-szobrot állit
 Hazánk ósvárosa, dús *Kecskemét*,
 Szentelt való, és nem csalékony álhit,
 Hogy egybefűzi minden gyermekét:
 Mert im a sir körül méltánylatával
 Egy nemzet áll és nagy, dicső hona;
 S mig áldoz emlékednek ő dalával,
 Dicsőit halhatatlan *Katona!*

GARAY ALAJOS.

*) A jutalmazott szerző ajánlatából, ismertetés végett, lapunkban is közölni jónak láttuk ezen költeményt.

**) A kijelölt helyek idézetek „Bánk bán“-ból.